

Rakennusteollisuuden vastuullisuusohjelma

Loppuraportti

15.11.2024

Johdanto: Rakennusteollisuus laati vastuullisuusohjelman ohjaamaan vastuullisuustyötä toimialatasolla

Rakennetulla ympäristöllä ja rakentamisella on yhteiskunnallisesti poikkeuksellisen suuri merkitys. Osuus työllisistä on 20 prosenttia, investoinneista 60 prosenttia, raaka-aineiden käytöstä puolet sekä energiankulutuksesta ja päästöistä noin kolmannes.

Olemme laatineet vähähiilisyys- ja biodiversiteettiekartat¹, jotka näyttävät toimialalle suuntaa kohti hiilineutraaliteettia ja luontoposiitivista siirtymää. Lisäksi olemme tehneet pitkään systemaattista työtä muun muassa työturvallisuuden parantamiseksi ja harmaan talouden sekä työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi.

Tässä vastuullisuusohjelmassa olemme asettaneet tavoitteet ja määrittäneet toimenpiteet ja mittarit ohjaamaan koko alan vastuullisen liiketoiminnan kehittämistä. Lähtökohtana ovat rakennusalan merkittävät vastuullisuusteemat, jotka olemme tunnistanee olennaisuusanalyysin² ja sidosryhmävuoropuhelun avulla. Strategisiksi vastuullisuusteemoiksi valikoituivat ilmastonmuutos, biodiversiteetti, kiertotalous, työvoima ja liiketoimintaperiaatteet.

Vastuullisuuden haltuunotto koko arvoketjussa on yksi strategiamme painopisteistä³. Oma roolimme on tukea ja kannustaa jäsenyrityksiämme niiden vastuullisuustyössä tuottamalla ja välittämällä tietoa, järjestämällä koulutusta, viitoittamalla suuntaa sekä vaikuttamalla sääntelyyn. Tuomme myös yhteen yrityksiä ja muita toimijoita vastuullisuuden kehittämiseksi.

Rakennusteollisuus RT:n olennaisuusanalyysissä ja vastuullisuusohjelmassa kumppanina on ollut Gaia Consulting (Sweco). Vastuullisuusohjelman rahoitti TT-säätiö.

Sisältö

- 1 Tiivistelmä
- 2 Vastuullisuusohjelman tausta ja tavoitteet
- 3 Strategiset vastuullisuusteemat vastuullisuusohjelman pohjana
- 4 Tavoitetilat ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
- 5 Tavoitetilan edistymisen seuraaminen
- 6 Vastuullisuusohjelman johtaminen

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Vastuullisuusohjelman viisi strategista vastuullisuusteemaa muodostuivat olennaisuusanalyysin pohjalta

Olennaisuusanalyysin¹ 12 vastuullisuusteemaa

- **Ilmastonmuutos**
ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen
- **Asumisen ja elämisen viihtyvyys**
ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt
- **Läpinäkyvyys**
ml. vertailukelpoinen tieto, raportointi, reilu kilpailu, tiedon jäljitettävyyys
- **Resurssien käyttö**
ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö
- **Kestävät arvoketjut**
ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, harmaan talouden torjunta
- **Osaaminen ja monimuotoisuus**
ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen
- **Elinkaarivastuullisuus**
ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys
- **Yhteiskunnallinen Vastuu**
ml. vastuullisuudessa systeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus
- **Terveellisyys ja turvallisuus**
ml. työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus
- **Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu**
ml. laaja yhteistyö ja vuorovaikutus, alan toimintatavat ja kehitys
- **Energiamurros**
ml. uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus, älykkäät talotekniset järjestelmät
- **Uudistava rakentaminen**
ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, viheralueiden lisääminen

Strategiset vastuullisuusteemat

- **Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmasto-resilientti rakennettu ympäristö**
- **Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen**
- **Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta**
- **Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö**
- **Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju**

Strategisilla vastuullisuusteemoilla on yhteys SDG-tavoitteisiin ja ESRS-teemoihin¹

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmasto-resilientti rakennettu ympäristö

Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen läpi rakennusteollisuuden arvoketjun ja arvoverkon aina rakennuskohteiden suunnittelusta niiden ylläpitoon. Ilmastonmuutos kattaa sekä hillintätoimet että ilmastonmuutokseen sopeutumisen.

SDG-tavoitteet

ESRS-teemat

E1 Ilmastonmuutos

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen

Uudistava, elvyttävä ja ennallistava rakentaminen luontopositiivisen siirtymän mahdollistamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. Uudistavaan rakentamiseen kytkeytyvät luonnon ja ihmisten hyvinvointi, ympäristön tilan parantaminen, brownfield-alueiden hyödyntäminen, luonnonvarojen käytön vähentäminen sekä monimuotoisten viheralueiden lisääminen.

E2 Pilaantuminen
E3 Vesi ja merten luonnonvarat
E4 Biodiversiteetti ja ekosysteemit

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Elinkaarilähtöisyydellä pyritään pitkäikäisiin rakennuksiin ja infrastruktuuriin sekä materiaalien kiertoon ja uusiokäyttöön. Teemassa huomioidaan rakennusten ja rakenteiden koko elinkaari aina suunnittelusta ja rakentamisesta käyttöönottoon, huoltamiseen ja korjaamiseen sekä elinkaaren päättyessä purkamiseen ja materiaalien uudelleenkäyttöön saakka.

E3 Vesi ja merten luonnonvarat
E4 Biodiversiteetti ja ekosysteemit
E5 Kiertotalous

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen rakennusteollisuudessa. Työhyvinvoinnin takaaminen varmistamalla terveellinen ja turvallinen työympäristö. Monimuotoisuudella ja työhyvinvoinnilla mahdollistetaan alan veto- ja pitovoima. Monimuotoisuudella tarkoitetaan ominaisuuksia, jotka erottavat ihmiset toisistaan, esimerkiksi ikää, sukupuolta, etnistä taustaa, koulutusta, seksuaalista suuntausta tai asenteita ja arvoja.

S1 Omat työntekijät
S2 Työntekijät arvoketjussa

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Läpinäkyvyyden toteutuminen koko rakennusteollisuuden arvoketjussa. Läpinäkyvyydellä tarkoitetaan tarvetta vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle reilun kilpailun ja tiedon jäljitettävyyden mahdollistamiseksi. Eettisten toimintaperiaatteiden ja työntekijöiden oikeuksien toteutuminen varmistetaan koko arvoketjussa ml. harmaan talouden torjunta ja hankintaperiaatteiden varmistaminen.

G1 Liiketoiminnan harjoittaminen
S2 Työntekijät arvoketjussa
S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmastoiresilientti rakennettu ympäristö

Vastuullisuusohjelman tiivistelmä 1/5

Ilmastoteema perustuu rakennusteollisuuden [vähähiilisyystiekarttaan](#)

Toimenpiteet	Mittari	Yksikkö
Vähähiiliset materiaalit <ul style="list-style-type: none"> Fossiilivapaan teräksen tuotanto ja käyttö Vähähiilisen betonin tuotanto ja käyttö Vähähiilisen sementin tuotanto ja käyttö Vähähiilisen asfaltin tuotanto ja käyttö Rakenteiden tai muiden rakennustuotteiden uudelleenkäyttö Puurakentaminen Rakennusten ja rakenteiden elinkaaren pidentäminen (ml. korjausrakentaminen)		
Rakentamisen muut ratkaisut <ul style="list-style-type: none"> Vähähiilisten työmaatoimintojen lisääminen Päästöttömien kuljetusten suosiminen Kiviainesten ja/tai maamassojen hallinta infrarakentamisessa	<ul style="list-style-type: none"> Hiilijalanjäljen kehitys	<ul style="list-style-type: none"> MtCO₂e
Rakennusten käyttö <ul style="list-style-type: none"> Rakennuksen talotekniset energiatehokkuustoimenpiteet Rakennuskohtaiset lämmöntuotantojärjestelmät Kulutusjouaston hyödyntäminen.		

TAVOITETILA

Rakennusala voi osaltaan tukea merkittävästi Suomen hiilineutraalisuustavoitteen 2035 saavuttamista ja tuottaa vähähiilisiä ratkaisuja myös muille toimialoille näiden kaikkien tarvitessa rakennuksia ja infrastruktuuria toimintoissaan.

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen

Vastuullisuusohjelman tiivistelmä 2/5

Biodiversiteettiteema perustuu alan [biodiversiteettikarttaan](#)

Toimenpiteet	Mittari	Yksikkö
Biodiversiteetin tuominen osaksi päätöksentekoa	<ul style="list-style-type: none"> Integrointi liiketoimintastrategioihin ja -malleihin Arvoketjun biodiversiteettivaikutusten arviointi ja raportointi Osaamisen kasvattaminen ja tietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> %-osuus yrityksistä %-osuus yrityksistä %-osuus yrityksistä
Maan ja meren käytön muutoksien vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Ennallistamisen piirissä olevien rakennettujen ympäristöjen pinta-ala kasvaa Rakennusalan toteuttaman luonnonsuojelulain mukaisen ekologisen kompensaaation luonnonarvohehtaarit kasvavat Rakennetun ympäristön pinta-alaa seurataan	<ul style="list-style-type: none"> Kasvu (km²) Kasvu (hha) Pinta-ala (km²)
Luonnonvarojen käytön vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Rakennus- ja purkujätteiden kierrätysaste nousee Rakennusalan arvoketjujen primääristen raaka-aineiden käyttö vähenee²	<ul style="list-style-type: none"> Kasvu (%) Vähennemä (Mt)
Saastumisen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Rakennusalan tuottama jätemäärä vähenee³	<ul style="list-style-type: none"> Vähennemä (Mt)
Vieraslajien leviämisen ehkäisy ja torjunta	<ul style="list-style-type: none"> Niiden rakennushankkeiden, joille tehdään vieraslajien torjunta- ja hallintasuunnitelma, osuus kasvaa	<ul style="list-style-type: none"> Kasvu (%)
Luontoarvojen uudistaminen ja ennallistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Niiden rakennusalan hankkeiden, joissa tehdään paikallisen luonnon luontoarvoja uudistavia toimia, osuus kasvaa	<ul style="list-style-type: none"> Kasvu (%)
Positiivisten vaikutuksien lisääminen luontotyypeissä	<ul style="list-style-type: none"> Niiden luontotyyppien määrä, joihin rakentamisella on suuri ja melko suuri vaikutus, vähenee	<ul style="list-style-type: none"> Vähennemä (kpl)

TAVOITETILA

Rakennusala osallistuu luontokadon pysäyttämiseen ja luonnon monimuotoisuuden elvyttämiseen, jotta vuoteen 2030 mennessä luonto on näkyvästi ja mitattavasti elpymässä¹

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Vastuullisuusohjelman tiivistelmä 3/5

KESKEISET TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

Elinkaariajattelun edistäminen

Lainsäädäntöön ja kannustimiin vaikuttaminen

Hankintakriteerien ja -mallien kehittäminen

Innovaatiot ja kiertotalousratkaisuiden kehittäminen

Tietoperusteisen päätöksenteon mahdollistaminen

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

TAVOITETILA

Elinkaariajattelu ohjaa päätöksentekoa 2030-luvulle mennessä. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä elinkaarilähtöisen suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon ansiosta.

Rakennukset muuntuvat uusiin käyttötarkoituksiin, ja materiaalit kiertävät.

MITEN SEURAAMME EDISTYMISTÄ?

Korjausvelka pohjautuen ROTI-kyselyyn (korjausvelan kehitys)¹

Rakennusten keskimääräinen käyttöikä rakennustyypeittäin (käyttöiän pituus)

Käyttötarkoituksmuutokset rakennustyypeittäin (muutosten määrä)

Talonrakentamisessa korjausrakentamisen vs uudisrakentamisen liikevaihdon tai projektikannan suhdeluku

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Vastuullisuusohjelman tiivistelmä 4/5

KESKEISET TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

Työn turvallisuuden ja terveellisuuden parantaminen

Johtamisen uudistaminen

Aktiivinen vuoropuhelu ja viestiminen

Monimuotoisuutta tukevien rakenteiden luominen

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

TAVOITETILA

Ala on houkutteleva kaikille taustasta riippumatta 2030-luvulle mennessä.

Rakennusalalla on nollatoleranssi syrjinnälle, häirinnälle ja epäasialliselle kohtelulle.

Alalla jokaiselle taataan terveellinen ja turvallinen työympäristö.

MITEN SEURAAMME EDISTYMISTÄ?

Työterveysindeksi¹

Sukupuolijakauma (%),

Ikäjakauma alalla (% eri ikäryhmistä)

Luottamus & Maine - tutkimus (alan työnantajakuva)

Toisen ja korkeasteen ensisijaisten hakijoiden määrä alan opintoihin

Ulkomaalaisten osuus toimihenkilöistä (%)

Häirinnän ja syrjinnän esiintyminen työpaikoilla (lkm)

Palkkatasaarvo (sukupuolten välinen ero %)

Työturvallisuushavainnot²

Työturvallisuuskoulutusten kattavuus

Riskiarviointikäytäntöjen kattavuus

Tapaturmataajuus (LTIF, TRIF)

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Vastuullisuusohjelman tiivistelmä 5/5

KESKEISET TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

Kumppanuusajattelun vahvistaminen

Reilujen ja kestävien hankintojen varmistaminen

Yhteisten eettisten periaatteiden päivittäminen

Seurannan ja valvonnan kehittäminen

Datan kerääminen ja todentaminen

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

TAVOITETILA

Eettiset toimintaperiaatteet toteutuvat arvoketjuissa ja harmaa talous on torjuttu 2030-luvulle mennessä.

Alan arvoketjut ovat läpinäkyviä kumppanuusverkostoja, joissa tehdään tiivistä yhteistyötä.

MITEN SEURAAMME EDISTYMISTÄ?

Väärinkäytösten esiintyminen arvoketjussa¹

UTS-ilmoitusten (Ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus) määrän kehitys²

Auditointien määrän kehitys (auditoivien jäsenyritysten lukumäärä)

Korruptio-tapausten määrän kehitys (lukumäärä)

Sisältö

- 1 Tiivistelmä
- 2 Vastuullisuusohjelman tausta ja tavoitteet
- 3 Strategiset vastuullisuusteemat vastuullisuusohjelman pohjana
- 4 Tavoitetilat ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
- 5 Tavoitetilan edistymisen seuraaminen
- 6 Vastuullisuusohjelman johtaminen

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Vastuullisuusohjelman tavoitteena oli muodostaa rakennusalalle jaettu tavoitetila, strategiset teemat, toimenpiteet ja mittarit

Vastuullisuusohjelman tavoitteet

Valita strategiset vastuullisuusteemat ja tunnistaa tarvittavat toimenpiteet valituille vastuullisuusteemoille

---

Tunnistaa tavoitteet strategisille vastuullisuusteemoille ja luoda näihin liittyvät vastuullisuusmittarit alan toimijoiden tueksi

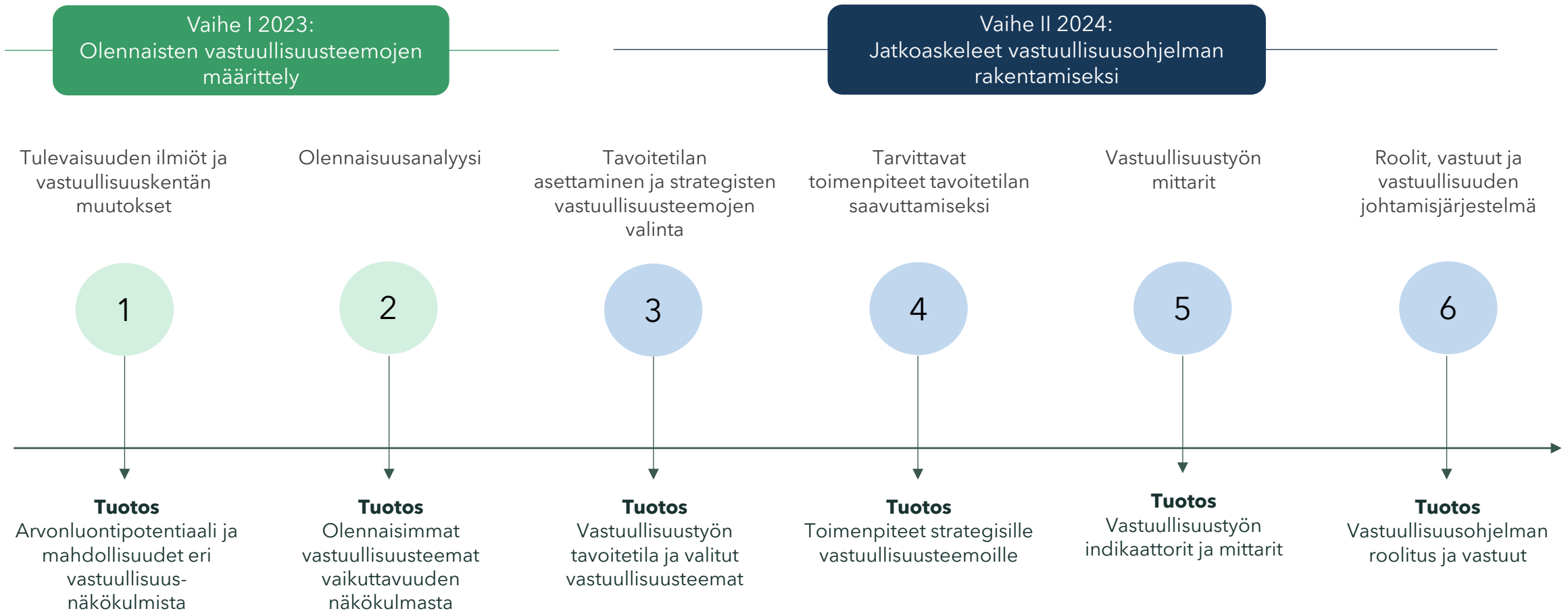

Muodostaa laaja vastuullisuusohjelma, joka hyödyttää ja ohjaa laajempaa rakennusalan arvoverkkoa

---

Pohjustimme vastuullisuusohjelmaa olennaisuusanalyysillä, jossa tunnistimme rakennusteollisuuden olennaiset vastuullisuusteemat

Sisältö

- 1 Tiivistelmä
- 2 Vastuullisuusohjelman tausta ja tavoitteet
- 3 Strategiset vastuullisuusteemat vastuullisuusohjelman pohjana
- 4 Tavoitetilat ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
- 5 Tavoitetilan edistymisen seuraaminen
- 6 Vastuullisuusohjelman johtaminen

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Vastuullisuusohjelman strategiset vastuullisuusteemat perustuvat RT:n olennaisuusanalyysille¹

Tausta-analyysissä hyödynnettiin RT:n olemassa olevaa materiaalia ja muita toimialakatsauksia sekä Gaian Foresight -prosessia

Tausta-analyysin perusteella syntyi ensimmäinen näkemys rakennusalan olennaisuusanalyysissä arvioitavista vastuullisuusteemoista

Vastuullisuusteemoja ja niiden vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia syvennettiin laajalla sidosryhmäkyselyllä ja case study -haastatteluilla

Sidosryhmäkyselystä saadun syötteen perusteella lopullisia vastuullisuusteemoja tunnistettiin 12 kappaletta

Teemojen olennaisuutta arvioitiin vaikutusten ja taloudellisten riskien näkökulmasta - olennaisia teemoja tunnistettiin 8 kappaletta

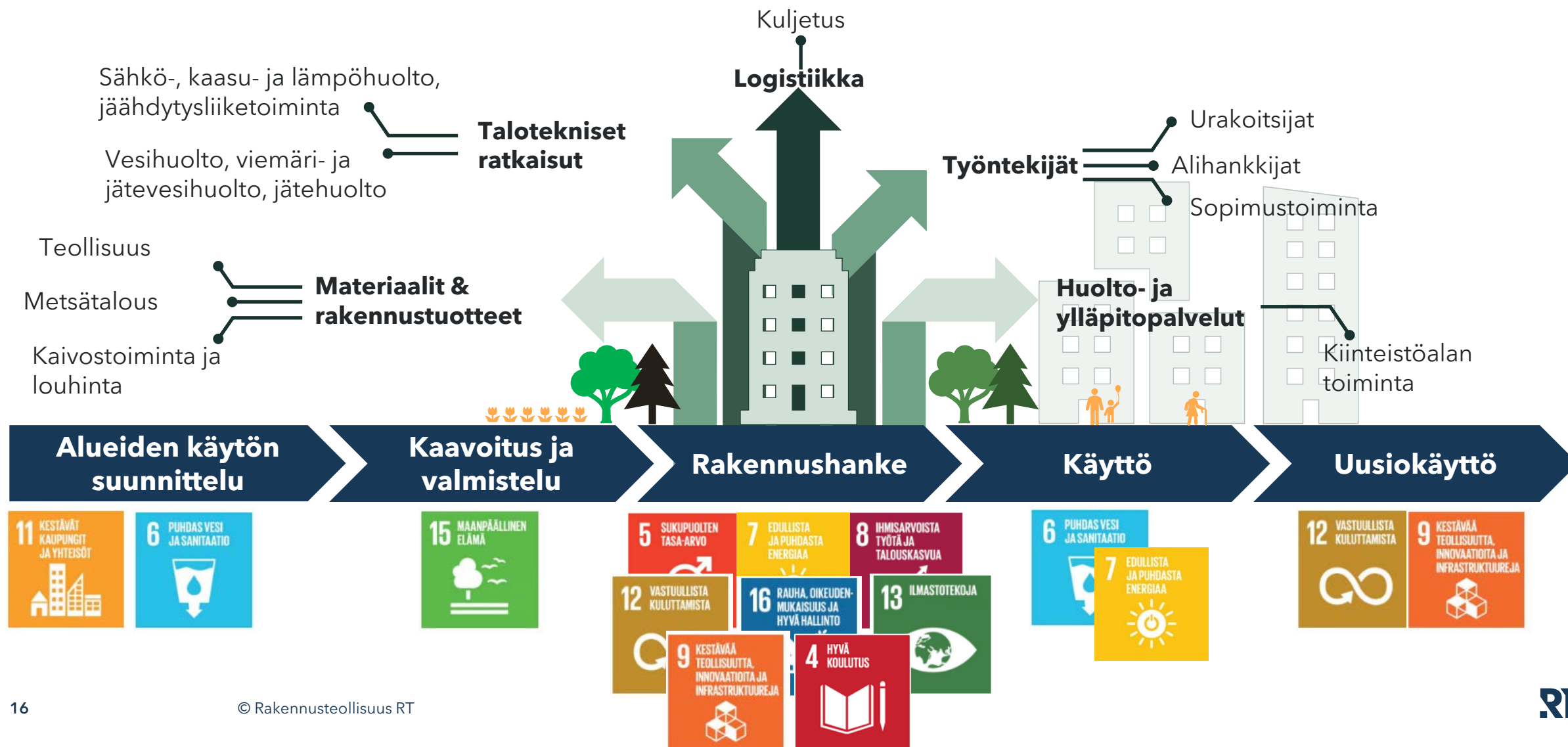
Työn pohjalta tunnistettiin pidempi lista strategista vastuullisuusteemoista, joita arvioitiin niiden vaikuttavuuden ja RT:n kyvykkyyksien kautta. Arvion perusteella valittiin 5 strategista vastuullisuusteemaa vastuullisuusohjelman pohjaksi

Syyskuu 2023

lokakuu - joulukuu 2023

maaliskuu - lokakuu 2024

Teemojen tunnistamisessa huomioimme rakennusalan kytkeytymisen osaksi laajempaa arvoverkkoa

Olennaisuusanalyysissä tunnistimme kaikkiaan 12 vastuullisuusteemaa sidosryhmätyöskentelyn perusteella

Olennaisuusanalyysin pidempi teemalistaus

Ilmastonmuutos

ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Resurssien käyttö

ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö

Elinkaarivastuullisuus

ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys

Energiamurros

ml. uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus, älykkäät talotekniset järjestelmät

Uudistava rakentaminen

ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, viheralueiden lisääminen

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt

Osaaminen ja monimuotoisuus

ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen

Terveellisyys ja turvallisuus

ml. työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus

Läpinäkyvyys

ml. vertailukelpoinen tieto, raportointi, reilu kilpailu, tiedon jäljitettävyys

Kestävät arvoketjut

ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, harmaan talouden torjunta

Yhteiskunnallinen vastuu

ml. vastuullisuudessa systeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

ml. laaja yhteistyö ja vuorovaikutus, alan toimintatavat ja kehitys

Vastuullisuusohjelman pohjaksi valitsimme viisi strategista vastuullisuusteemaa

Strategiset vastuullisuusteemat

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmastoresilientti rakennettu ympäristö

Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen läpi rakennusteollisuuden arvoketjun ja arvonketjun aina rakennuskohteiden suunnittelusta niiden ylläpitoon. Ilmastonmuutos kattaa sekä hillintätoimet että ilmastonmuutokseen sopeutumisen.

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen

Uudistava, elvyttävä ja ennallistava rakentaminen luontopositiivisen siirtymän mahdollistamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. Uudistavaan rakentamiseen kytkeytyvät luonnon ja ihmisten hyvinvointi, ympäristön tilan parantaminen, brownfield-alueiden hyödyntäminen, luonnonvarojen käytön vähentäminen sekä monimuotoisten viheralueiden lisääminen.

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Elinkaarilähtöisyydellä pyritään pitkäikäisiin rakennuksiin ja infrastruktuuriin sekä materiaalien kiertoon ja uusiokäyttöön. Teemassa huomioidaan rakennusten ja rakenteiden koko elinkaari aina suunnittelusta ja rakentamisesta käyttöönottoon, huoltamiseen ja korjaamiseen sekä elinkaaren päättyessä purkamiseen ja materiaalien uudelleenkäyttöön saakka.

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen rakennusteollisuudessa. Työhyvinvoinnin takaaminen varmistamalla terveellinen ja turvallinen työympäristö. Monimuotoisuudella ja työhyvinvoinnilla mahdollistetaan alan veto- ja pitovoima. Monimuotoisuudella tarkoitetaan ominaisuuksia, jotka erottavat ihmiset toisistaan, esimerkiksi ikää, sukupuolta, etnistä taustaa, koulutusta, seksuaalista suuntausta tai asenteita ja arvoja.

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Läpinäkyvyyden toteutuminen koko rakennusteollisuuden arvoketjussa. Läpinäkyvyydellä tarkoitetaan tarvetta vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle reilun kilpailun ja tiedon jäljitettävyyden mahdollistamiseksi. Eettisten toimintaperiaatteiden ja työntekijöiden oikeuksien toteutuminen varmistetaan koko arvoketjussa ml. harmaan talouden torjunta ja hankintaperiaatteiden varmistaminen.

Vastuullisuusohjelmatyö keskittyi kolmeen teemaan, joihin ei ole rakennettu erillisiä tiekarttoja

Ilmastoteeman tavoittele ja mittarit perustuvat alan vuonna 2024 julkaistun rakennusteollisuuden vähähiilisyden tiekarttaan

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmastoresilientti rakennettu ympäristö

Toimenpiteet	Mittari	Yksikkö
Vähähiiliset materiaalit <ul style="list-style-type: none"> • Puusivun käyttöä koskeva ja käyttö • Vähähiilisen betonin käyttö ja käyttö • Vähähiilisen sementin käyttö ja käyttö • Vähähiilisen raudoituksen käyttö ja käyttö • Rakennusten tai muiden rakennusteollisuuden osien hiilijalanprintti • Puukäytön lisääminen • Rakennusten ja rakenteiden virikkeen lisääminen (ml. korjaus- ja saneeraus) 	Hiilijalanprintin kehitys	MTCO _{2e}
Rakentamisen muut ratkaisut <ul style="list-style-type: none"> • Vähähiilisen työmenetelmien käyttäminen • Päästöjen vähentäminen • Käytävien ja ulkoilmajärjestelmien optimointi 		
Rakennusten käyttö <ul style="list-style-type: none"> • Rakennusten lämpöenergian säästäminen • Rakennusten ilmastoresilienttien käyttö • Käytävien ja ulkoilmajärjestelmien optimointi 		

TAVOITTEILLA
Rakennusala voi johtaa tällä tavalla merkittävästi Suomen hiiliväestöä vuoteen 2035 saavuttamiseksi ja tuottaa vähähiilisiä ratkaisuja myös muille toimialueille näiden kaikkien tavoitteiden täyttämiseksi ja infrastruktuurin kehittämiseksi.

Biodiversiteettiteeman tavoittele ja mittarit perustuvat alan vuonna 2023 julkaistun biodiversiteettitiekarttaan

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen

Toimenpiteet	Mittari	Yksikkö
Biodiversiteetin tuominen osaksi päätöksentekoa <ul style="list-style-type: none"> • Integrointi lähtökäytön suunnitteluun ja mallitila • Alueiden biodiversiteettia koskeva raportointi • Osaamisen lisääminen ja tietomateriaalin kerääminen 	Luontotyypien määrän muutos	• Kanta (Suomi) • Kanta (Eura) • Kanta (Suomi)
Maan ja meren käytön muutoksen vähentäminen <ul style="list-style-type: none"> • Eräalueiden ja luonnonsuojelukohteiden säilyttäminen • Luonnonsuojelukohteiden ja luonnonsuojelukohteiden säilyttäminen • Luonnonsuojelukohteiden ja luonnonsuojelukohteiden säilyttäminen 		
Luonnonvarojen käytön vähentäminen <ul style="list-style-type: none"> • Rakennusten ja perustusten biodiversiteettiä koskeva • Rakennusten biodiversiteettiä koskeva 		
Saastumisen vähentäminen <ul style="list-style-type: none"> • Rakennusten ja perustusten biodiversiteettiä koskeva • Rakennusten biodiversiteettiä koskeva 		
Viemäristön kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> • Viemäristön kehittäminen, jolla vähennetään viemäristön ja jätevesien määrää • Viemäristön kehittäminen, jolla vähennetään viemäristön ja jätevesien määrää 		
Luonnonvarojen uudistaminen ja ennallistaminen <ul style="list-style-type: none"> • Luonnonvarojen uudistaminen ja ennallistaminen, jolla vähennetään luonnonvarojen määrää • Luonnonvarojen uudistaminen ja ennallistaminen, jolla vähennetään luonnonvarojen määrää 	• Kanta (Suomi)	
Positiivisten vaikutusten lisääminen luonnonvarojen osalta <ul style="list-style-type: none"> • Positiivisten vaikutusten lisääminen luonnonvarojen osalta, jolla vähennetään luonnonvarojen määrää • Positiivisten vaikutusten lisääminen luonnonvarojen osalta, jolla vähennetään luonnonvarojen määrää 	• Viemäristön kehittäminen	

TAVOITTEILLA
Rakennusala osallistuu luontotyypien määrän muuttamiseen ja luonnonvarojen uudistamiseen, jotta vuoteen 2030 mennessä luonto on näkyvästi elvyttäväksi.

Tiivistelmä vastuullisuusohjelman tuloksista 3/5

Kiertotalous: Elinkaarieläinen toiminta

KESKEISET TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

- Elinkaarieläinen edistäminen
- Lainsäädännön ja kummituksen vaikuttaminen
- Hankintatoimien ja -välineiden kehittäminen
- Innovaatiot ja kiertotalouskäsityksen kehittäminen
- Tietoperustaisen päätöksenteon mahdollistaminen
- Koulutus ja osaamisen kehittäminen

TAVOITTEILLA
Elinkaarieläinen toiminta edistyy, jolloin elinkaarieläinen toiminta on osaamista ja osaamista.

Tiivistelmä vastuullisuusohjelman tuloksista 4/5

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoinnin kehittäminen

KESKEISET TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

- Työvoiman monimuotoisuuden edistäminen
- Työvoiman hyvinvoinnin edistäminen
- Työvoiman osaamisen kehittäminen
- Työvoiman koulutuksen kehittäminen
- Työvoiman koulutuksen kehittäminen
- Työvoiman koulutuksen kehittäminen

TAVOITTEILLA
Työvoiman monimuotoisuus edistyy, jolloin työvoiman monimuotoisuus on osaamista ja osaamista.

Tiivistelmä vastuullisuusohjelman tuloksista 5/5

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

KESKEISET TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

- Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen
- Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen
- Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen
- Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen
- Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen
- Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen

TAVOITTEILLA
Liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen edistyy, jolloin liiketoimintaperiaatteiden kehittäminen on osaamista ja osaamista.

Vastuullisuusohjelmatyö keskittyi kiertotalouteen, työvoimaan ja liiketoimintaperiaatteisiin liittyviin teemoihin ja näiden tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden tunnistamiseen.

Sisältö

- 1 Tiivistelmä
- 2 Vastuullisuusohjelman tausta ja tavoitteet
- 3 Strategiset vastuullisuusteemat vastuullisuusohjelman pohjana
- 4 Tavoitetilat ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
- 5 Tavoitetilan edistymisen seuraaminen
- 6 Vastuullisuusohjelman johtaminen

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Rakennusteollisuuden toimijat tavoittelevat kehityksen suunnannäyttäjän roolia

Vastuullinen toimija

Strategia:

- Vastuullisuus on esillä alan arvoissa ja toiminnassa

Ratkaisut:

- Rakentamista tehdään laadukkaasti ja turvallisesti

Vaikutukset:

- Negatiivisia kestävyysvaikutuksia pyritään vähentämään

Säätely:

- Lainsäädännöstä, rahoitussektorilta ja asiakkailta tulevat vastuullisuuden odotukset täytetään

Vastuullisuuden edistäjä

Strategia:

- Vastuullisuus on huomioitu alan liiketoimintastrategioissa
- Selkeät kestävyystavoitteet on asetettu ja niiden saavuttamiseksi tehdään konkreettisia toimenpiteitä

Ratkaisut:

- Ala kehittää kestäväää ja ympäristölähtöistä rakentamista ja yritysten kilpailukykyä parannetaan vastuullisuuden avulla

Vaikutukset:

- Ala pyrkii vähentämään negatiivisia ja luomaan positiivisia kestävyysvaikutuksia

Säätely:

- Ala reagoi tehokkaasti uuteen säätelyyn ja ovat tietoisia säätelyn kehittymisestä

Kehityksen suunnannäyttävä

Strategia:

- Vastuullisuus on integroitu alan liiketoimintaan ja liiketoimintastrategioihin
- Alalla on muodostettu tiekarttoja tavoitteiden seuraamiseksi ja mittaamiseksi

Ratkaisut:

- Ala tarjoaa luovia ja innovatiivisia ratkaisuja kestävyysshaasteiden ratkomiseen
- Kestävyden avulla luodaan uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia

Vaikutukset:

- Ala pyrkii systeemiseen muutokseen, jossa laajan yhteistyön kautta minimoidaan negatiiviset ja maksimoidaan positiiviset kestävyysvaikutukset koko arvoketjun mitalta

Säätely:

- Ala vaikuttaa aktiivisesti vastuullisuutta edistävän säätelyn kehittymiseen kotimaassa ja kansainvälisesti

Rakennusteollisuuden toimijoiden matka kohti kehityksen suunnannäyttäjää

Kunnianhimon tason perusteella määrittelimme kullekin strategiselle vastuullisuusteemalle tavoitetilan

Strategiset vastuullisuusteemat

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmasto-resilientti rakennettu ympäristö¹

Tavoitetilat

Rakennusala voi osaltaan tukea merkittävästi Suomen hiilineutraalisuustavoitteen 2035 saavuttamista ja tuottaa vähähiilisiä ratkaisuja myös muille toimialoille näiden kaikkien tarvitessa rakennuksia ja infrastruktuuria toiminnoissaan.

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen²

Rakennusala osallistuu luontokadon pysäyttämiseen ja luonnon monimuotoisuuden elvyttämiseen, jotta vuoteen 2030 mennessä luonto on näkyvästi ja mitattavasti elpymässä.

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Elinkaaritajattelu ohjaa päätöksentekoa 2030-luvulle mennessä. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä elinkaari-lähtöisen suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon ansiosta. Rakennukset muuntuvat uusiin käyttötarkoituksiin, ja materiaalit kiertävät.

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Ala on houkutteleva kaikille taustasta riippumatta 2030-luvulle mennessä. Rakennusallalla on nollatoleranssi syrjinnälle, häirinnälle ja epäasialliselle kohtelulle. Alalla jokaiselle taataan terveellinen ja turvallinen työympäristö.

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Eettiset toimintaperiaatteet toteutuvat arvoketjuissa ja harmaa talous on torjuttu 2030-luvulle mennessä. Alan arvoketjut ovat läpinäkyviä kumppanuusverkostoja, joissa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Elinkaarilähtöistä toimintaa edistetään muun muassa lainsäädännöllä, hankinnan kehittämällä ja innovaatioilla

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

TAVOITETILA	TOIMENPIDEKOKONAISUUDET	ESIMERKKEJÄ KONKREETTISISTA TOIMENPITEISTÄ
<p>Elinkaariajattelu ohjaa päätöksentekoa 2030-luvulle mennessä. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä elinkaarilähtöisen suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon ansiosta.</p> <p>Rakennukset muuntuvat uusiin käyttötarkoituksiin, ja materiaalit kiertävät.</p>	Elinkaariajattelun edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Elinkaarinäkökulmien vahvistaminen suunnittelussa, toteutuksessa ja tuotekehittelyssä
	Lainsäädäntöön ja kannustimiin vaikuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> Elinkaariajattelun edistäminen organisaatiokulttuurissa mm. palkitsemiskäytännöissä ja mittareissa
	Hankintakriteerien ja -mallien kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Lainsäädännöllisten esteiden selvittäminen ja suunnitelman muodostaminen esteiden purkamiseksi Tukien ja kannustimien muodostaminen kiertotalouden edistämiseksi
	Innovaatiot ja kiertotalousratkaisuiden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Kiertotalousnäkökulmien vahvistaminen hankintakriteereissä ja hankintamalleissa Kiertotaloutta tukevien standardien muodostaminen (esim. materiaali- ja tuotestandardit)
	Tietoperusteisen päätöksenteon mahdollistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Investointien ohjaaminen tutkimus ja kehitys -toimintaan yritysten ja yhteiskunnan tasolla Tilajien ja kuluttajien tietoisuuden lisääminen kiertotalousratkaisuille Tiedonvaihto ja parhaiden käytänteiden lisääminen toimijoiden välillä Vertailukelpoisen datan tuottaminen ja saatavuuden lisääminen kiertotalousratkaisuihin ja niiden kestävyysvaikutuksista
	Koulutus ja osaamisen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Elinkaariajattelun sisällyttäminen rakennusalan koulutukseen ja kohdennettujen koulutusten järjestäminen

Työvoimaa koskevat toimenpiteet liittyvät toimintatapoihin, johtamiseen, viestintään ja mahdollistaviin rakenteisiin

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

TAVOITETILA	TOIMENPIDEKOKONAISUUDET	ESIMERKKEJÄ KONKREETTISISTA TOIMENPITEISTÄ
Ala on houkutteleva kaikille taustasta riippumatta 2030-luvulle mennessä. Rakennusalalla on nollatoleranssi syrjinnälle, häirinnälle ja epäasialliselle kohtelulle. Alalla jokaiselle taataan terveellinen ja turvallinen työympäristö.	Työn turvallisuuden ja terveellisuuden parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Systemaattiset toimintatavat vaarojen ja haittojen tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi (ml. psykososiaaliset tekijät)
	Johtamisen uudistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Henkisesti turvallisen ilmapiirin luominen, jotta kaikilla on esimerkiksi lupa ja uskallus kertoa asioista
	Aktiivinen vuoropuhelu ja viestiminen	<ul style="list-style-type: none"> • Johtamisen toimintatapojen kehittäminen terveellisen ja turvallisen työympäristön ja monimuotoisuuden varmistamiseksi • Monimuotoisuutta tukevan viestinnän edistäminen ja ennakkoluulojen taklaaminen
	Monimuotoisuutta tukevien rakenteiden luominen	<ul style="list-style-type: none"> • Alan maineen parantaminen ja erilaisiin yhteistyökampanjoihin sitoutuminen (esim. rasismin vastainen kampanja) • Positiivisista asioista viestiminen ja parhaiden käytäntöjen esiin nostaminen
	Koulutus ja osaamisen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Monimuotoisen osaajajoukon houkuttelu alalle (mm. kansainväliset osaajat ja naiset) • Joustavien työaikojen mahdollistaminen ja perheiden huomioiminen • Ammattinimikkeiden sukupuolittuneisuuden tarkastelu • Hallitusten ja johtoryhmien monimuotoisuuden parantaminen
		<ul style="list-style-type: none"> • Koulutusten, valmennuksien ja yhteisten työkalujen tarjoaminen koko henkilöstölle ja johdolle (esim. työhyvinvointitarjotin 2.0, dialogipeli tai e-koulutus) • Päivitettyjen eettisten ohjeiden luominen alalle alan henkilöjärjestöjen kanssa

Arvoketjun toimenpidekokonaisuudet kohdistuvat hankintoihin, seurantaan, yhteistyöhön ja tiedonkulkuun

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

TAVOITETILA	TOIMENPIDEKOKONAISUUDET	ESIMERKKEJÄ KONKREETTISISTA TOIMENPITEISTÄ
Eettiset toimintaperiaatteet toteutuvat arvoketjuissa ja harmaa talous on torjuttu 2030-luvulle mennessä. Alan arvoketjut ovat läpinäkyviä kumppanuusverkostoja, joissa tehdään tiivistä yhteistyötä.	Reilujen ja kestävien hankintojen varmistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Arvoketjun toimijoiden läpinäkyvyyden ja paremman hallinnan varmistaminen (suositeltavat toimintatavat kumppaneiden valitsemiseksi ja niiden käytäntöön vieminen; esim. velvollisuus ilmoittaa ja hyväksyttää aliurakoitsijat pääurakoitsijalla muutama päivä etukäteen)
	Seurannan ja valvonnan kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Kestävyyskriteerien ja hankintamallien kehittäminen Auditointiprosessien ja ilmoituskanavien kehittäminen Riittävien seuranta- ja valvontaresurssien varmistaminen ja ohjaaminen hankintoihin ja arvoketjuihin
	Kumppanuusajattelun vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Eettisten periaatteiden toteutumisen seuranta myös johdon tasolla Erialaisten raportointityökalujen kehittäminen
	Datan kerääminen ja todentaminen	<ul style="list-style-type: none"> Arvoketjun toimijoiden välisen yhteistyön ja yhteisvastuun edistäminen mm. allianssimalleja hyödyntämällä
	Yhteisten eettisten periaatteiden päivittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Informaation liikumisen ja tiedonvaihdon edistäminen eri toimijoiden välillä, myös maiden rajojen yli
Koulutus ja osaamisen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Lainsäädännön päivittäminen työnantajien velvollisuuksien ja työntekijöiden oikeuksien varmistamiseksi Alan yhteisten eettisten toimintaperiaatteiden päivittäminen ja tuominen osaksi alan yleisiä käytäntöjä ja sopimussisältöjä Ulkomaisten työntekijöiden informoiminen oikeuksistaan ja suomalaisista käytännöistä Valmennuksien ja koulutuksien tarjoaminen eettisten toimintaperiaatteiden viemiseksi käytäntöön koko arvoketjussa	

Sisältö

- 1 Tiivistelmä
- 2 Vastuullisuusohjelman tausta ja tavoitteet
- 3 Strategiset vastuullisuusteemat vastuullisuusohjelman pohjana
- 4 Tavoitetilat ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
- 5 Tavoitetilan edistymisen seuraaminen
- 6 Vastuullisuusohjelman johtaminen

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Kiertotalouteen liittyvät mittarit seuraavat sekä rakennetun ympäristön pitkäikäisyyttä että muuntautuvuutta

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

TAVOITETILA

Elinkaariajattelu ohjaa päätöksentekoa 2030-luvulle mennessä. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä elinkaarilähtöisen suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon ansiosta.

NÄIN SEURAAMME EDISTYMISTÄ*

Korjausvelka pohjautuen ROTI-kyselyyn (korjausvelan kehitys)¹

Rakennusten keskimääräinen käyttöikä rakennustyypeittäin (käyttöiän pituus)

Rakennukset muuntuvat uusiin käyttötarkoituksiin, ja materiaalit kiertävät.

Käyttötarkoituksmuutoksen määrä rakennustyypeittäin (muutosten määrä)

Talonrakentamisessa korjausrakentamisen vs uudisrakentamisen liikevaihdon tai projektikannan suhdeluku

Monimuotoisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseen tunnistettiin useita mittareita, sillä aihe on laaja

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

TAVOITETILA	NÄIN SEURAAMME EDISTYMISTÄ*			
Ala on houkutteleva kaikille taustasta riippumatta 2030-luvulle mennessä.	Työterveys-indeksi ¹	Sukupuolijakauma (% esim. työpaikoilla, oppilaitoksissa, johdossa, projekteissa)	Ikäjakauma alalla (eri ikäryhmät %)	Luottamus & Maine - tutkimus (alan työnantajakuva)
	Toisen ja korkea-asteen ensisijaisten hakijoiden määrä alan opintoihin	Ulkomaalaisten osuus toimihenkilöistä (%)		
Rakennusalalla on nollatoleranssi syrjinnälle, häirinnälle ja epäasialliselle kohtelulle.	Häirinnän ja syrjinnän esiintyminen työpaikoilla (tapauksien yleisyys kyselyllä mitattuna)	Palkkatasa-arvo (sukupuolten välinen ero %)		
Alalla jokaiselle taataan terveellinen ja turvallinen työympäristö.	Työturvallisuushavainnot ²	Työturvallisuus-koulutusten kattavuus	Riskiarviointikäytäntöjen kattavuus	Tapaturma-taajuus (LTIF, TRIF)

Keskeinen, olemassa oleva mittari
  Mahdollinen uusi mittari

Liiketoimintaperiaatteisiin liittyvissä mittareissa korostuu sekä eettisten toimintaperiaatteiden toteutuminen että läpinäkyvyys

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

TAVOITETILA

Eettiset toimintaperiaatteet toteutuvat arvoketjuissa ja harmaa talous on torjuttu 2030-luvulle mennessä.

NÄIN SEURAAMME EDISTYMISTÄ*

Väärinkäytösten esiintyminen arvoketjussa¹

UTS²-ilmoitusten määrän kehitys (ilmoitusten lukumäärä)

Alan arvoketjut ovat läpinäkyviä kumppanuusverkostoja, joissa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Auditointien määrän kehitys (auditoivien jäsenyritysten lukumäärä)

Korruptiotapausten määrän kehitys (lukumäärä)

Sisältö

- 1 Tiivistelmä
- 2 Vastuullisuusohjelman tausta ja tavoitteet
- 3 Strategiset vastuullisuusteemat vastuullisuusohjelman pohjana
- 4 Tavoitetilat ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
- 5 Tavoitetilan edistymisen seuraaminen
- 6 Vastuullisuusohjelman johtaminen

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Etenkin elinkaari- ja elinkaari- lähtöisen toiminnan edistämiseksi tarvitaan myös eri sidosryhmiä, muun muassa tilaajia

Kiertotalous: Elinkaari- lähtöinen toiminta

		RT	Yritykset	Muu, mikä?
Elinkaariajattelun edistäminen	• Elinkaari- näkökulmien vahvistaminen suunnittelussa, toteutuksessa ja tuotekehityksessä			RAKLI jäsenkunta
	• Elinkaariajattelun edistäminen organisaatiokulttuurissa mm. palkitsemiskäytännöissä ja mittareissa			
Lainsäädäntöön ja kannustimiin vaikuttaminen	• Lainsäädännöllisten esteiden selvittäminen ja suunnitelman muodostaminen esteiden purkamiseksi			Lainsäätäjät
	• Tukien ja kannustimien muodostaminen kiertotalouden edistämiseksi			Valtio
Hankintakriteerien ja -mallien kehittäminen	• Kiertotalous- näkökulmien vahvistaminen hankintakriteereissä ja hankintamalleissa			Tilaajat
	• Kiertotaloutta tukevien standardien muodostaminen (esim. materiaali- ja tuotestandardit)			EU
Innovaatiot ja kiertotalousratkaisuiden kehittäminen	• Investointien ohjaaminen tutkimus ja kehitys -toimintaan yritysten ja yhteiskunnan tasolla			Ministeriö, tutkimus- laitokset
Tietoperusteisen päätöksenteon mahdollistaminen	• Tilaajien ja kuluttajien tietoisuuden lisääminen kysynnän luomiseksi kiertotalousratkaisuille			RAKLI jäsenkunta
	• Tiedonvaihto ja parhaiden käytänteiden lisääminen toimijoiden välillä			
	• Vertailukelpoisen datan tuottaminen ja saatavuuden lisääminen kiertotalousratkaisuista ja niiden kestävyysvaikutuksista			Ministeriö
Koulutus ja osaamisen kehittäminen	• Elinkaariajattelun sisällyttäminen rakennusalan koulutukseen ja kohdennettujen koulutusten järjestäminen			Rakennusliitto

Mittareille määriteltiin roolit ja vastuut RT:n organisaatiossa

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

#	Mittari	Yksikkö	Vastuut ja roolit RT:n sisällä
1	Korjausvelka pohjautuen ROTI-kyselyyn	Korjausvelan kehitys	● Rakentamisen kehittäminen
2	Rakennusten keskimääräinen käyttöikä rakennustyypeittäin	Käyttöiän pituus	● Rakentamisen kehittäminen
3	Käyttötarkoituksen määrän rakennustyypeittäin	Muutosten määrä	● Rakentamisen kehittäminen
4	Talonrakentamisessa korjausrakentamisen vs uudisrakentamisen liikevaihdon tai projektikannan suhdeluku	Liikevaihdon tai projektikannan suhdeluku	● Ekonomisti

Toimenpiteiden roolit ja vastuut jakautuvat RT:n, yritysten sekä muiden sidosryhmien välillä

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

		RT	Yritykset	Muu, mikä?
Työn turvallisuuden ja terveellisyden parantaminen	• Systemaattiset toimintatavat vaarojen ja haittojen tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi (ml. psykososiaaliset tekijät)			
	• Henkisesti turvallisen ilmapiirin luominen, jotta kaikilla on esimerkiksi lupa ja uskallus kertoa asioista			
Johtamisen uudistaminen	• Johtamisen toimintatapojen kehittäminen terveellisen ja turvallisen työympäristön ja monimuotoisuuden varmistamiseksi			
Aktiivinen vuoropuhelu ja viestiminen	• Monimuotoisuutta tukevan viestinnän edistäminen ja ennakkoluulojen taklaaminen			Henkilöjärjestöt
	• Alan maineen parantaminen ja erilaisiin yhteistyökampanjoihin sitoutuminen (esim. rasismien torjuntakampanja)			
	• Positiivisista asioista viestiminen ja parhaiden käytäntöjen esiin nostaminen			Henkilöjärjestöt
Monimuotoisuutta tukevien rakenteiden luominen	• Monimuotoisen osaajajoukon houkuttelu alalle (mm. kansainväliset osaajat ja naiset)			Oppilaitokset
	• Joustavien työaikojen mahdollistaminen ja perheiden huomioiminen			
	• Ammattinimikkeiden sukupuolittuneisuuden tarkastelu			Rakennusliitto
	• Hallituksien ja johtoryhmien monimuotoisuuden parantaminen			
Koulutus ja osaamisen kehittäminen	• Koulutusten, valmennuksien ja yhteisten työkalujen tarjoaminen koko henkilöstölle ja johdolle (esim. työhyvinvointitarjotin 2.0, dialogipeli tai e-koulutus)			Henkilöjärjestöt
	• Päivitettyjen eettisten ohjeiden luominen alalle alan henkilöjärjestöjen kanssa			Henkilöjärjestöt

Seurannalle määriteltiin myös roolit ja vastuut RT:n organisaatiossa

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

#	Mittari	Yksikkö	Vastuut ja roolit RT:n sisällä
1	Tapaturmataajuus	LTIF, TRIF	● Työturvallisuustiimi
2	Työterveysindeksi ¹	Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet, sairauspoissaolottomat ajanjaksot, mielenterveyteen liittyvät poissaolot	● Työturvallisuustiimi
3	Häirinnän ja syrjinnän esiintyminen työpaikoilla	Tapauksien lukumäärä kyselyllä mitattuna	● Vastuullisuustiimi
4	Ikäjakauma alalla	Eri ikäryhmät %	● Työmarkkinaryhmä
5	Sukupuolijakauma	% esim. työpaikoilla, oppilaitoksissa, johdossa, projekteissa	● Työmarkkinaryhmä
6	Toisen ja korkea-asteen ensisijaisten hakijoiden määrä alan opintoihin	Lukumäärä	● Koulutus- ja osaamistiimi
7	Luottamus & Maine -tutkimus	Alan työnantajakuva	● Viestintätiimi
8	Palkkatasa-arvo	Sukupuolten välinen ero %	● Työmarkkinaryhmä
9	Työturvallisuushavainnot	Toimintamallin kattavuus RT:n jäsenyrityksistä (%-osuus yrityksistä)	● Työturvallisuustiimi
10	Työturvallisuuskoulutusten kattavuus	kattavuus	● Työturvallisuustiimi
11	Riskinarviointikäytäntöjen kattavuus	kattavuus	● Työturvallisuustiimi
12	Ulkomaalaisten osuus toimihenkilöistä	%	● Koulutus- ja osaamistiimi

Eri osapuolia tarvitaan edistämään myös liiketoimintaperiaatteita

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

		RT	Yritykset	Muu, mikä?
Reilujen ja kestävien hankintojen varmistaminen	• Arvoketjun toimijoiden läpinäkyvyyden ja paremman hallinnan varmistaminen (suositeltavat toimintatavat kumppaneiden valitsemiseksi ja niiden käytäntöön vieminen; esim. velvollisuus ilmoittaa ja hyväksyytää alirakkoitsijat pääurakoitsijalla muutama päivä etukäteen)			RAKLI jäsenkunta
	Kestävyysskriteerien ja hankintamallien kehittäminen			Tilaja/RAKLI
Seurannan ja valvonnan kehittäminen	• Auditointiprosessien ja ilmoituskanavien kehittäminen			
	• Riittävien seuranta- ja valvontaresurssien varmistaminen ja ohjaaminen hankintoihin ja arvoketjuihin			AVI, RALA yms.
	• Eettisten periaatteiden toteutumisen seuranta myös johdon tasolla			
	• Erilaisten raportointityökalujen kehittäminen			
Kumppanuuksajattelun vahvistaminen	• Arvoketjun toimijoiden välisen yhteistyön ja yhteisvastuun edistäminen			Tilaja/ RAKLI jäsenkunta
Datan kerääminen ja todentaminen	• Informaation liikkumisen ja tiedonvaihdon edistäminen eri toimijoiden välillä, myös maiden rajojen yli			FIEC
Yhteisten eettisten periaatteiden päivittäminen	• Lainsäädännön päivittäminen työnantajien velvollisuuksien ja työntekijöiden oikeuksien varmistamiseksi			Lainsäätäjät
	• Alan yhteisten eettisten toimintaperiaatteiden päivittäminen ja tuominen osaksi alan yleisiä käytäntöjä ja sopimussisältöjä (yhdistetty)			
Koulutus ja osaamisen kehittäminen	• Ulkomaisten työntekijöiden informoiminen oikeuksistaan ja suomalaisista käytännöistä			Rakennusliitto
	• Valmennuksien ja koulutuksien tarjoaminen eettisten toimintaperiaatteiden viemiseksi käytäntöön koko arvoketjussa			

Mittareille määriteltiin myös roolit ja vastuut RT:n organisaatiossa

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

#	Mittari	Yksikkö	Vastuut ja roolit RT:n sisällä
1	Väärinkäytösten esiintyminen arvoketjussa	Ulkopuolisen toimijan selvitys alasta (esim. Finnwatch)	 Vastuullisuustiimi
2	UTS-ilmoitusten (Ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus) määrän kehitys	Ilmoitusten lukumäärä	 Työmarkkinaryhmä
3	Auditoitujen toimittajien osuus	Lukumäärä jäsenyrityksistä	 Työturvallisuustiimi
4	Korruptiotapausten määrän kehitys	Lukumäärä	 Työmarkkinaryhmä

Liitteet

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Liite 2: Strategisten vastuullisuusteemojen valintaprosessi

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä
asiantuntijoiden kanssa

Liite 1: Projektisuunnitelma ja osallistujaryhmät

Vastuullisuusohjelma rakennettiin neljän vaiheen kautta osallistamalla eri sidosryhmiä

2024:
Askeleet vastuullisuusohjelman rakentamiseksi

1 Tavoitetilan asettaminen ja strategisten vastuullisuusteemojen valinta

- Käytännön asioista sopiminen
- Työpaja tavoitetilan ja strategisten vastuullisuusteemojen valitsemiseksi
- Alustavan ohjelmaviitekehyksen hahmottaminen

Tuotokset

Näkemykset tavoitetilasta ja strategisista vastuullisuusteemoista

2 Tarvittavat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi

- Teemoitetut livetyöpajat valituille strategisille vastuullisuusteemoille
- Tavoitetilan määrittely ja toimenpiteiden tunnistaminen ja priorisointi teemoittain

Tuotokset

Tarvittavat toimenpiteet jokaiselle strategiselle vastuullisuusteemalle

3 Vastuullisuuden mittarit

- Työpaja strategisten vastuullisuusteemojen tavoitteiden ja mittareiden määrittämiseksi

Tuotokset

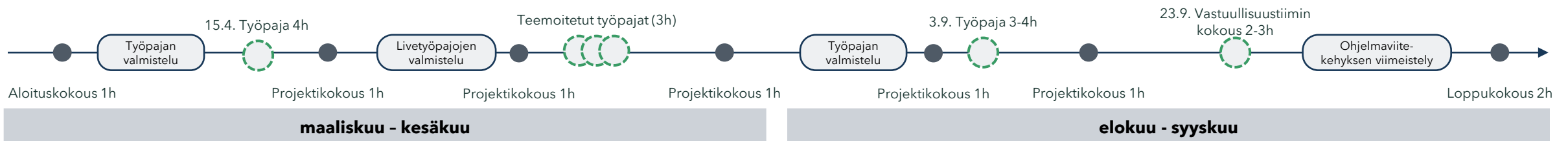
Mittarit vastuullisuusohjelman tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi

4 Roolit, vastuut ja johtamisjärjestelmä

- Kokous roolien, vastuiden ja johtamisjärjestelmän määrittämiseksi
- Vastuullisuusohjelman viitekehyksen viimeistely
- Lopputulosten esittely ja keskustelu vastuullisuustyön seuraavista askeleista

Tuotokset

Yhteisymmärrys rooleista, vastuista ja edistymisen seuraamisesta

Vastuullisuusohjelman luomiseen osallistui laaja joukko eri rakennusalan sidosryhmiä

RT:n edustajat

Merja Vuoripuro	RT
Ville Wartiovaara	Talonrakennusteollisuus
Pekka Vuorinen	RTT
Pauliina Loisa	LVI-tekniinen urakointi
Anu-Liina Ginström	Infra
Henri Litmanen	Talonrakennusteollisuus
Antti Aaltonen	RT
Juha Laurila	Infra
Jani Kemppainen	Talonrakennusteollisuus
Tuuli Kunnas	RTT
Antti Knuutila	Infra
Diana Råman	Talonrakennusteollisuus
Kim Kaskiaro	Talonrakennusteollisuus
Juho Luhanka	RTT
Paavo Syrjö	Infra

Ohjausryhmä

Wilhelm Ehrnrooth	YIT
Anne Kaiser	Saint-Gobain
Pekka Kiuru	NCC
Ulla Leveelahti	Finnsementti
Maiju Nupponen	ARE
Kati Oravisjärvi	Pentti Hämeenaho Oy
Terhi Rauhamäki	Rudus Oy
Sanna Ström	NRC Group

Teema- ja muut asiantuntijat

Rakennusliitto	Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RY
Skanska	Peab
CRH Finland	Finnfoam
Rakennustietosäätiö RTS sr	Consti
SRV	Bolt works
Ramboll	GRK
Lapti	
RTA-yhtiöt Oy	Gaia Consulting

Liite 2: Strategisten vastuullisuus- teemojen valintaprosessi

Strategiset teemat muodostettiin yhteisessä työpajassa useamman vaiheen kautta

Yhteisen työstön vaiheet (15.4.)

1. Johdanto

Työstöä alustettiin kertaamalla olennaisuusanalyysin tulokset.

2. Teemalista

Olennaisuusanalyysin tuloksia hyödyntämällä jokainen pienryhmä muodosti enintään 5 teeman listan mahdollisista strategisista vastuullisuusteemoista.

3. Rajaus

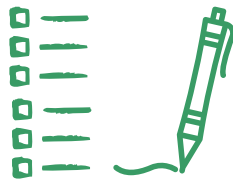
Jokaisen ryhmän listat käytiin läpi koko osallistujajoukon kesken, yhteisiä teemoja tunnistettiin ja luotiin yhteinen pidempi teemajoukko.

4. Arviointi

Palattiin pienryhmiin ja arvioitiin rajattua teemojen joukkoa vaikuttavuuden ja rakennusteollisuuden kyvykkyyksien kautta.

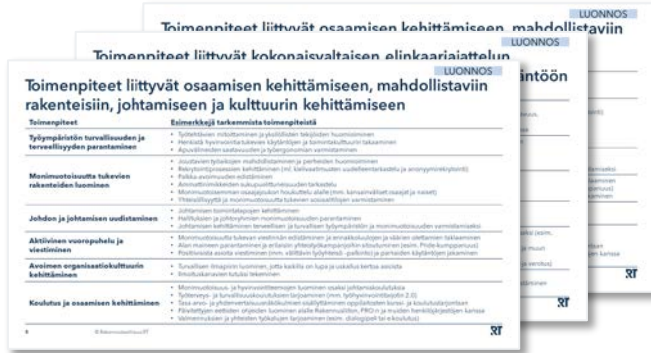
5. Valinnat

Lopuksi äänestettiin koko ryhmän kesken ja valittiin 5 rakennusteollisuuden strategista vastuullisuusteemaa.

Liite 3: Toimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiantuntijoiden kanssa

Toimenpiteitä tunnistettiin teematyöpajoissa asiantuntijoiden kanssa ja niitä tarkennettiin ja priorisoitiin vaiheittain

Toimenpiteiden tunnistus teematyöpajoissa touko-kesäkuu

Kolmessa teematyöpajassa kerättiin alustava lista toimenpiteistä tavoitetilojen saavuttamiseksi. Työpajoihin osallistui aihealueiden asiantuntijoita RT:stä, sen jäsenyrityksistä ja eri sidosryhmistä.

Arviointi Webropol-alustan kautta 11.9.-20.9.

Toimenpidelistaa arvioitiin sen perusteella kuinka hyvin tunnistetut toimenpiteet edistävät tavoitetilan saavuttamista
 1= Toimenpiteellä on erittäin pieni vaikutus tavoitetilan saavuttamiseksi
 5=Toimenpiteellä on erittäin suuri vaikutus tavoitetilan saavuttamiseksi

Palautteiden läpikäynti ja priorisointi

Toimenpiteet priorisoitiin kyselyn perusteella ja niistä hahmottui selkeästi 6-7 keskeistä toimenpidettä per strateginen vastuullisuusteema.

Työpajassa keskusteltu toimenpidelista

Toimenpiteitä täsmennettiin yhteisessä työpajassa RT:n asiantuntijoiden kanssa. Työpajassa keskusteltiin myös rooleista ja vastuista toimenpiteiden edistämiseksi eri sidosryhmien kesken.

Toimenpiteet liittyvät kulttuurin ja osaamisen kehittämiseen, mahdollistaviin rakenteisiin sekä johtamiseen

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Alustavat toimenpidekokonaisuudet

Esimerkkejä tarkemmista toimenpiteistä

Työympäristön turvallisuuden ja terveellisuuden parantaminen

- Työtehtävien mitoittaminen ja yksilöllisten tekijöiden huomioiminen
- Henkistä hyvinvointia tukevien käytäntöjen ja toimintakulttuurin takaaminen
- Apuvälineiden saatavuuden ja työergonomian varmistaminen

Monimuotoisuutta tukevien rakenteiden luominen

- Joustavien työaikojen mahdollistaminen ja perheiden huomioiminen
- Rekrytointiprosessien kehittäminen (ml. kielivaatimusten uudelleentarkastelu ja anonymirekrytointi)
- Palkka-avoimuuden edistäminen
- Ammattinimikkeiden sukupuolittuneisuuden tarkastelu
- Monimuotoisemman osaajajoukon houkuttelu alalle (mm. kansainväliset osaajat ja naiset)
- Yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta tukevien sosiaalitulojen varmistaminen

Johdon ja johtamisen uudistaminen

- Johtamisen toimintatapojen kehittäminen
- Hallitusten ja johtoryhmien monimuotoisuuden parantaminen
- Johtamisen kehittäminen terveellisen ja turvallisen työympäristön ja monimuotoisuuden varmistamiseksi

Aktiivinen vuoropuhelu ja viestiminen

- Monimuotoisuutta tukevan viestinnän edistäminen ja ennakkoluulojen ja väärin olettamien taklaaminen
- Alan maineen parantaminen ja erilaisiin yhteistyökampanjoihin sitoutuminen
- Positiivisista asioista viestiminen (mm. välittävin työyhteisö -palkinto) ja parhaiden käytäntöjen jakaminen

Avoimen organisaatiokulttuurin kehittäminen

- Turvallisen ilmapiirin luominen, jotta kaikilla on lupa ja uskallus kertoa asioista
- Ilmoituskanavien tutuksi tekeminen

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

- Monimuotoisuus- ja hyvinvointiteemojen tuominen osaksi johtamiskoulutuksia
- Työterveys- ja turvallisuuskoulutuksien tarjoaminen (mm. työhyvinvointitarjotin 2.0)
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmien sisällyttäminen oppilaitosten kurssi- ja koulutustarjontaan
- Päivitettyjen eettisten ohjeiden luominen alalle Rakennusliiton, PRO:n ja muiden henkilöjärjestöjen kanssa
- Valmennuksien ja yhteisten työkalujen tarjoaminen (esim. dialogipeli tai e-koulutus)

Toimenpiteet liittyvät yhteistyön ja kumppanuuksien edistämiseen sekä läpinäkyvään tiedonvaihtoon

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Alustavat toimenpidekokonaisuudet

Esimerkkejä tarkemmista toimenpiteistä

Kumppanuusajattelun vahvistaminen

- Arvoketjun toimijoiden välisen yhteistyön ja yhteisvastuun edistäminen
- Terminologian muutoksen edistäminen (esim. sopimuskumppaneista ja -verkostoista puhuminen alihankkijoiden sijaan)

Reilujen ja kestävien hankintojen varmistaminen

- Kestävyysskriteerien ja hankintamallien kehittäminen (esim. laatu- ja kestävyystekijöiden painoarvon vahvistaminen hankinnoissa ja kilpailutuksissa)
- Arvoketjun toimijoiden läpinäkyvyyden ja paremman hallinnan varmistaminen (esim. velvollisuus ilmoittaa ja hyväksyttää aliurakoitsijat pääurakoitsijalla muutama päivä etukäteen)

Yhteisten eettisten periaatteiden päivittäminen

- Alan yhteisten eettisten toimintaperiaatteiden päivittäminen sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen
- Yhteisten eettisten käytäntöjen tuominen osaksi alan yleisiä käytäntöjä ja sopimussisältöjä
- Lainsäädännön päivittäminen työnantajien velvollisuuksien ja työntekijöiden oikeuksien varmistamiseksi (mm. liittyen osuuskuntiin ja kevytyrittäjyyteen sekä työaikarekisterin kehittämiseen)

Seurannan ja valvonnan kehittäminen

- Eettisten periaatteiden toteutumisen seuranta myös johdon tasolla
- Auditointiprosessien ja ilmoituskanavien kehittäminen
- Erilaisten raportointityökalujen kehittäminen (esim. palkkaepäselvyyksien, työsuhteiden ja työajan valvonnan kirjaamiseen ja seuraamiseen)
- Riittävien seuranta- ja valvontaresurssien varmistaminen ja ohjaaminen hankintoihin ja arvoketjuihin

Datan kerääminen ja todentaminen

- Digitalisaation hyödyntäminen datan keräämisessä (esim. lohkoketjuteknologiaratkaisut)
- Informaation liikkumisen ja tiedonvaihdon edistäminen eri toimijoiden välillä, myös maiden rajojen yli

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

- Valmennuksien ja koulutuksien tarjoaminen eettisten toimintaperiaatteiden viemiseksi käytäntöön koko arvoketjussa
- Osaamisen jakaminen arvoketjun toimijoiden välillä
- Ulkomaisten työntekijöiden informoiminen oikeuksistaan ja suomalaisista käytännöistä

Toimenpiteet liittyvät kokonaisvaltaisen elinkaariajattelun edistämiseen, uusiin innovatiivisiin ratkaisuihin ja lainsäädäntöön

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Alustavat toimenpidekokonaisuudet

Esimerkkejä tarkemmista toimenpiteistä

Elinkaariajattelun edistäminen

- Elinkaariajattelun tuominen mukaan jokaiseen päätöksentekotilanteeseen
- Elinkaarinäkökulmien vahvistaminen suunnittelussa ja tuotekehityksessä: huollettavuus ja korjattavuus, muunneltavuus, uudelleenkäyttö ja kierrätettävyys (esim. talotekniikka)
- Elinkaariajattelun edistäminen organisaatiokulttuurissa mm. palkitsemiskäytännöissä ja mittareissa

Tietoperusteisen päätöksenteon mahdollistaminen

- Vertailukelpoisen datan tuottaminen ja saatavuuden lisääminen kiertotalousratkaisuihin ja niiden kestävyysvaikutuksista
- Tiedonvaihdon lisääminen toimijoiden välillä yhteistyön edistämiseksi
- Tilaajien ja kuluttajien tietoisuuden lisääminen kysynnän luomiseksi kiertotalousratkaisuille

Innovaatiot ja kiertotalousratkaisuiden kehittäminen

- Investointien ohjaaminen tutkimus ja kehitys -toimintaan yritysten ja yhteiskunnan tasolla
- Kiertotaloustutkimuksen vahvistaminen yliopistoissa ja oppilaitoksissa

Hankintakriteerien ja -mallien kehittäminen

- Kiertotalousnäkökulmien vahvistaminen hankintakriteereissä ja hankintamalleissa
- Kiertotaloutta tukevien standardien muodostaminen (esim. materiaali- ja tuotestandardit)

Lainsäädäntöön ja kannustimiin vaikuttaminen

- Lainsäädännöllisten esteiden selvittäminen ja suunnitelman muodostaminen esteiden purkamiseksi (esim. korjausrakentamisen, muunneltavuuden tai maa-ainesten kierrätettävyyden helpottaminen)
- Tukien ja kannustimien muodostaminen kiertotalouden edistämiseksi (ml. korjausrakentamisen ja muun elinkaaren pidentämiseen tähtäävän toiminnan tukeminen)
- Tarvittavien tiukennuksien edistäminen haitallisen toiminnan rajoittamiseksi (esim. lainsäädäntö ja verotus)

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

- Parhaiden käytäntöjen jakaminen eri toimijoiden välillä
- Elinkaariajattelun sisällyttäminen rakennusalan koulutukseen ja kohdennettujen koulutusten järjestäminen (aiheina esim. kiertotalouden hankintaosaaminen tai elinkaari- lähtöinen suunnittelu)

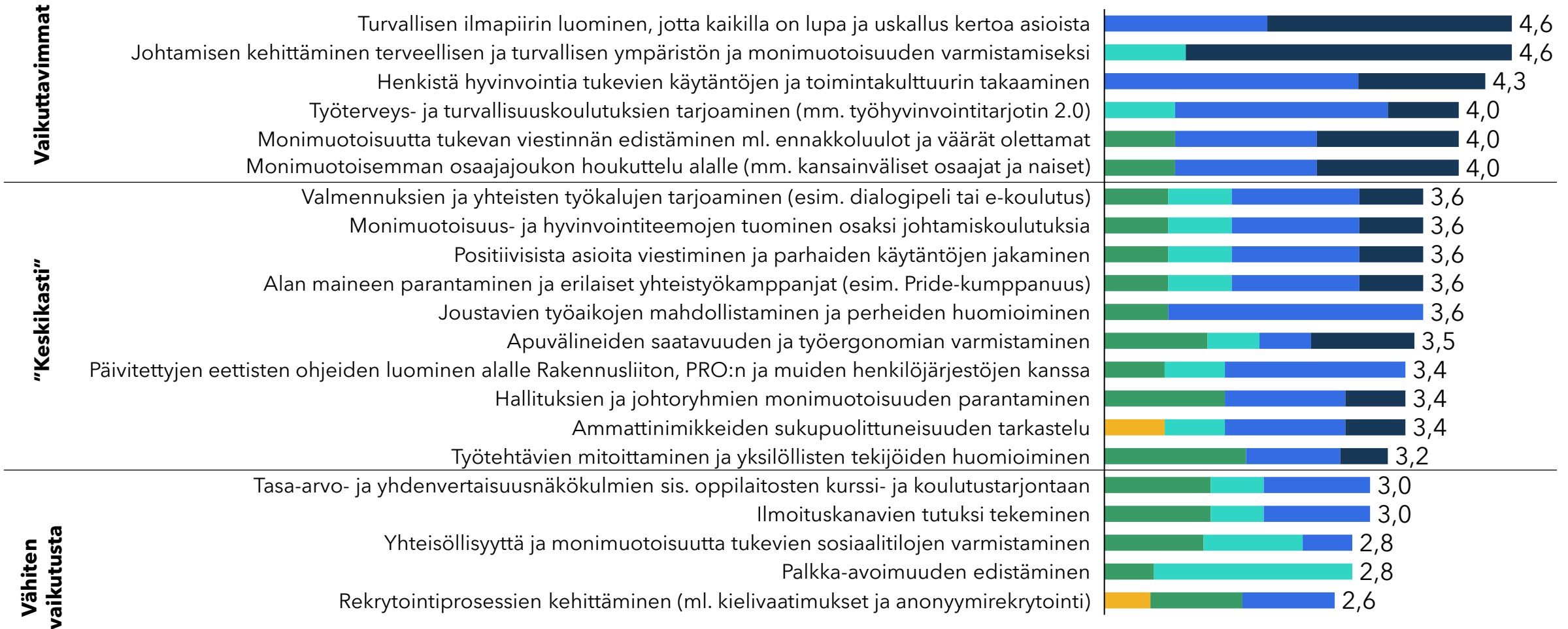
Kyselyn tulokset toimenpiteiden vaikuttavuudesta

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Keskiarvo

Vastaajia = 7

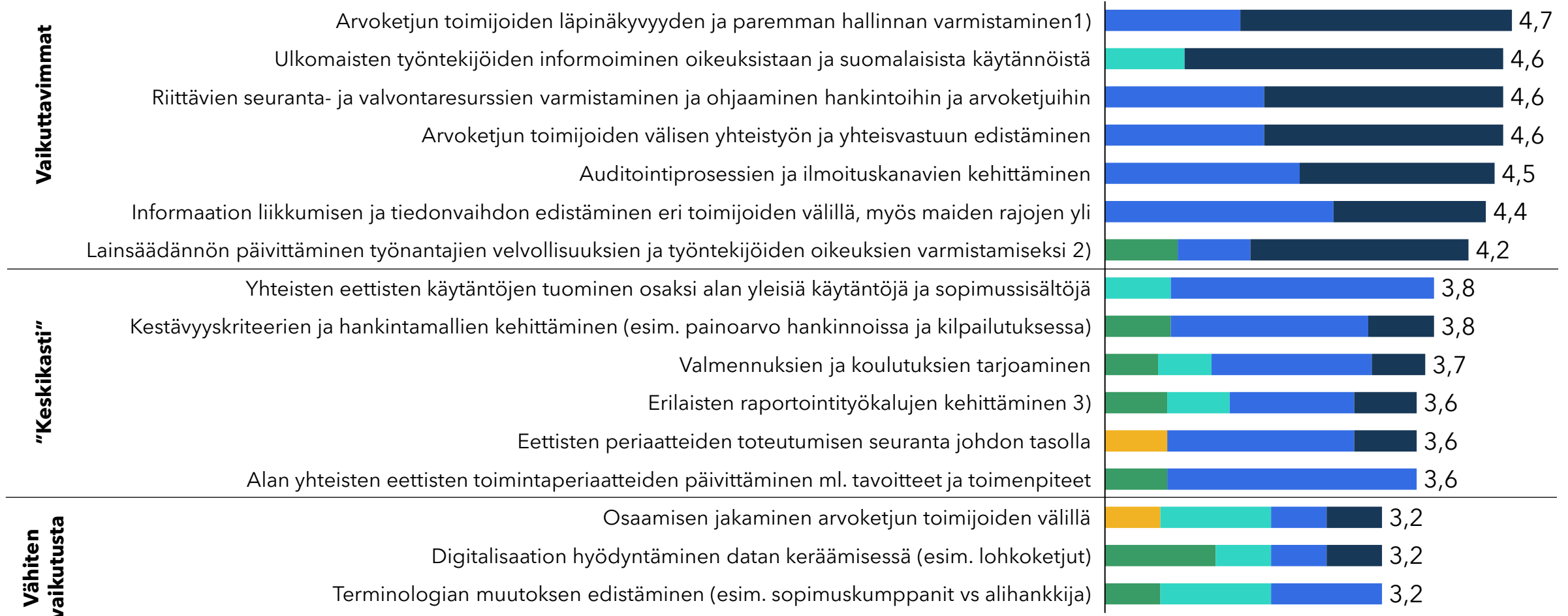
Kyselyn tulokset toimenpiteiden vaikuttavuudesta

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Keskiarvo

Vastaajia = 7

1) Esim. velvollisuus ilmoittaa ja hyväksyttää aliurakoitsijat pääurakoitsijalla muutama päivä etukäteen

2) (mm. liittyen osuuskuntiin ja kevytyrittäjyyteen sekä työaikarekisterin kehittämiseen)

3) (esim. palkkaepäselvyyksien, työsuhteiden ja työajan valvonnan kirjaamiseen ja seuraamiseen)

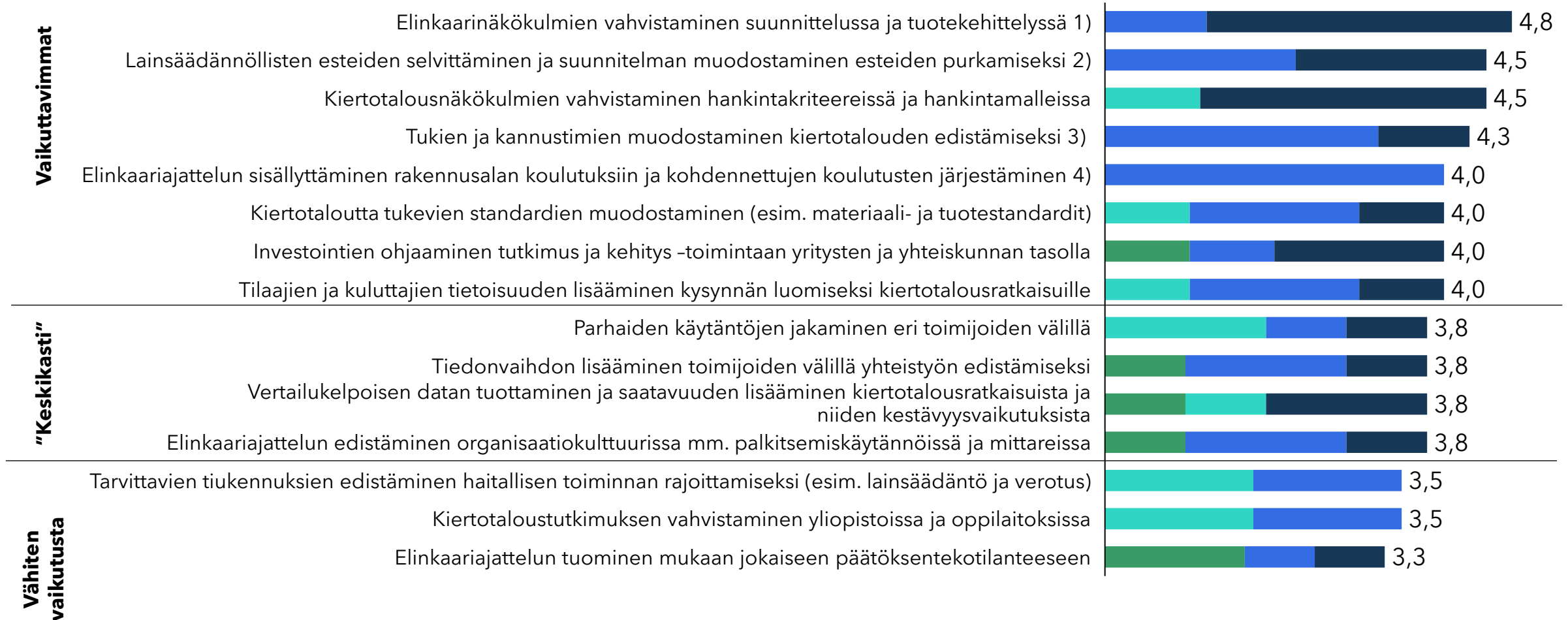
Kyselyn tulokset toimenpiteiden vaikuttavuudesta

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Keskiarvo

Vastaajia = 7

- 1) Huollettavuus ja korjattavuus, muunneltavuus, uudelleenkäyttö ja kierrätettävyys (esim. talotekniikka)
 2) Esim. korjausrakentamisen, muunneltavuuden tai maa-ainesten kierrätettävyys helpottaminen
 3) Ml. korjausrakentamisen ja muun elinkaaren pidentämiseen tähtäävän toiminnan tukeminen
 4) Aiheina mm. kiertotalouden hankintaosaaminen tai elinkaari- ja ympäristösuunnittelu

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin.

Lisätietoja:

RT Ville Wartiovaara ja Merja Vuoripuro
etunimi.sukunimi@rt.fi

Vastuullisuusohjelma on toteutettu Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (TT) -säätiön myöntämällä hankerahoituksella yhteistyössä Swecoon kuuluvan Gaia Consulting Oy:n kanssa